

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Margity Fridovej a členov senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Júlie Horskej v právnej veci žalobcu: S., B., IČO: X., zast. J., advokátkou, M., proti žalovanému: S., J., IČO: X., zast. J., advokátom, B., **o zaplatenie 2 224 711,91 Sk**, na mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu v Žiline z 18. februára 2005 č. k. 10 Cb 172/2004-78 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 12. januára 2006 č. k. 20 Cob 175/2005-124, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Okresného súdu v Žiline z 18. februára 2005 č. k. 10 Cb 172/2004-78 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 12. januára 2006 č. k. 20 Cob 175/2005-124 **z r u š u j e** a vec vracia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia 2 224 711,91 Sk a trov konania.

V dôvodoch svojho rozsudku uviedol, že žalovaný uznal záväzok podľa špecifikácie zo dňa 26. 02. 1999. Súčasne s uznaním záväzku uzavreli dohodu o splátkach, obsahom ktorej bolo vyhlásenie dlžníka o uznaní záväzku podľa § 323 Obch. zák. k žalovanej sume a dohoda o úhrade dlhu do 02. 03. 2004. S podpísaním tejto dohody o splátkach uzavreli dohodu

o odpustení dlhu, v ktorej sa dohodli na vykonaní všetkých úkonov smerujúcich k zániku žalovanej pohľadávky na základe započítania, postúpenia pohľadávky, prípadne iným riešením záväzkovo-právneho vzťahu. V článku III účastníci konštatovali, že ak nedôjde k zániku predmetného dlhu zákonným spôsobom, veriteľ a dlžník sa dohodli na odpustení dlhu ku dňu 02. 03. 2004. V konaní bolo preukázané, že v čase uzavretia dohody o odpustení dlhu, t. j. dňa 26. 02. 1999 záväzok žalovaného k žalovanej sume existoval, jeho špecifikácia nebola medzi účastníkmi konania sporná. Existenciu záväzku ku dňu 26. 02. 1999 potvrdzoval aj úkon žalovaného o uznaní záväzku. Dohodou o splátkach účastníci dohodli úhradu dlhu do 02. 03. 2004, nešlo však o zmenu obsahu záväzkov vzniknutých na základe obchodno-dodávateľských faktúr, z ktorých žalobca odôvodnil uplatnené právo. V čl. II dohody o splátkach účastníci dohodli spôsob úhrady dlhu, čo nemalo vplyv na zmenu jeho splatnosti tak, ako vyplývala z jednotlivých neuhradených dodávateľských faktúr. Ak žalovaný uznal záväzok 26. 02. 1999, od toho dňa začala plynúť štvorročná premlčacia lehota podľa § 387 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorá uplynula 26. februára 2003. Žaloba došla na súd 20. februára 2004, teda podľa názoru prvostupňového súdu nárok žalobcu bol premlčaný.

Primárnym dôvodom zamietnutia uplatneného nároku však podľa odôvodnenia prvostupňového súdu bola existencia dohody o odpustení dlhu z 26. 02. 1999. Súd ďalej konštatoval, že dohodou o splátkach nedošlo k zániku pôvodného záväzku a k vzniku nového záväzku s poukazom na ust. § 570 a § 516 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na odvolanie žalobcu krajský súd, ako súd odvolací, potvrdil rozsudok okresného súdu. Považoval ho za vecne správny, nakoľko aj odvolací súd bol toho názoru, že dňom 02. 03. 2004 žalobou uplatnený nárok zanikol odpustením dlhu, v zmysle dohody o odpustení dlhu zo dňa 26. 02. 1999. Otázkou premlčania sa odvolací súd zaoberal len sekundárne. Podľa názoru odvolacieho súdu podstatné bolo, že žalovaný uznal záväzok 26. 02. 1999, vo vzťahu ku ktorému úkonu začala podľa § 407 ods. 1 Obch. zák. plynúť štvorročná premlčacia lehota, ktorá skončila 26. 02. 2003, keďže žaloba došla na súd 20. 02. 2004, bolo to v čase, keď žalobou uplatnené právo už bolo premlčané.

Proti týmto rozsudkom súdov podal Generálny prokurátor SR mimoriadne dovolanie. Bol toho názoru, že označenými rozhodnutiami konajúcich súdov bol porušený zákon. Poukázal na znenie ustanovení § 1, § 2, § 3 O. s. p., ďalej § 263 ods. 1, § 392 ods. 1, § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 36 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ktorými sa podľa

jeho názoru konajúce súdy neriadili. Uviedol, že zo znenia § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka jednoznačne vyplýva, že všetky ustanovenia Obchodného zákonníka o premlčaní majú kogentnú povahu. Vychádzajúc zo znenia § 408 ods. 1 Obch. zák., úprava premlčacej doby v Obchodnom zákonníku umožňuje, aby ten, voči komu sa právo premlčuje, písomným prehlásením adresovaným druhej strane premlčaciu dobu predĺžil, najviac však na dobu 10 rokov od okamžiku, kedy začala plynúť prvýkrát. Vzhľadom na to, že z písomných dôkazov vyplýva, že v danom prípade sa mal záväzok splniť najneskôr do 2. marca 2004, nemohla premlčacia doba začať plynúť skôr, než bol záväzok žalovaného vôbec splatný. Tým, že záväzok žalovaného bol splatný 02. 03. 2004, začala premlčacia doba plynúť v zmysle § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka až 03. 03. 2004 a nie od uzavretia dohody, t. j. 26. 02. 1999 a ani od uznania dlhu zo strany žalovaného zo dňa 26. 02. 1999, ako nesprávne ustálili konajúce súdy. Vychádzajúc z obsahu posudzovaných právnych úkonov možno dohodu o splátkach z 26. 02. 1999 súčasne považovať aj za prehlásenie o predĺžení premlčacej lehoty. Táto dohoda spĺňa všetky podmienky v zmysle § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka. Námieta premlčania uplatnená pred uplynutím premlčacej doby je podľa názoru generálneho prokurátora právne irelevantná a súdy k nej nemali vôbec prihliadať.

Okrem nesprávneho právneho posúdenia premlčania uplatneného nároku, konajúce súdy nesprávne posúdili aj otázku zániku záväzku odpustením, nakoľko v danom prípade preukázateľne nedošlo k zániku uplatneného nároku odpustením. Z dohody o odpustení dlhu zo dňa 26. 02. 1999, najmä zo znenia čl. II v spojení s čl. III tejto dohody jednoznačne vyplýva, že odpustenie dlhu ku dňu 02. 03. 2004 bolo výslovne podmienené tým, že k odpusteniu dlhu dôjde iba za podmienky, že do tohto obdobia nebude pohľadávka veriteľa vyriešená, a to napríklad postúpením alebo iným riešením záväzkovo-právneho vzťahu. Vzhľadom na to, že v danom prípade došlo ešte 27. 01. 2004 k postúpeniu pohľadávky z obchodnej spoločnosti S. na obchodnú spoločnosť A., ktorá následne podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka súhlasila s tým, aby postupca postúpenú pohľadávku vymáhal vo svojom mene, nemohlo dôjsť k zániku záväzku žalovaného voči žalobcovi odpustením dlhu. V danej veci navyše mohol platne odpustiť dlh iba veriteľ, ktorým sa dňom 27. 01. 2004 stala obchodná spoločnosť A.. Navrhuje preto, aby dovolací súd rozhodnutie prvostupňového aj odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, prejednal dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky podľa § 242 O. s. p. a po zistení, že je v plnom

rozsahu dôvodné, zrušil rozhodnutie odvolacieho aj prvostupňového súdu podľa § 243b ods. 1 a 2 O. s. p. a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie sumy 2 224 711,91 Sk a náhrady trov konania. Prvostupňový súd žalobu zamietol s odôvodnením, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal preukázané, že v zmysle dohody o odpustení dlhu, ktorý v čase uzatvorenia zmluvy existoval podľa špecifikácie a súpisu neuhradených odberateľských faktúr, ktorý tvorí prílohu tejto dohody, zmluvné strany dojednali, že ak nedôjde iným spôsobom k zániku dlhu špecifikovaného v čl. I dohody zákonným spôsobom, účastníci zmluvy sa dohodli na odpustení tohto dlhu. V zmysle ust. § 574 Občianskeho zákonníka, na základe dohody ako dvojstranného právneho úkonu veriteľa a dlžníka, ktorým sa veriteľ vzdáva svojho práva, dochádza k zániku záväzku dlžníka. Prvostupňový súd bol toho názoru, že aj v prípade neexistencie dohody o odpustení dlhu zo dňa 26. 02. 1999 by žalovaným vznesená námietka v súvislosti s premlčaním žalovanej pohľadávky bola dôvodná. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi prvostupňového súdu, keď na odvolanie žalobcu napadnutý rozsudok potvrdil. Tento záver súdov nebol správny.

Podľa § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka, sa strany môžu odchýliť od ustanovení tejto časti zákona alebo jej jednotlivé ustanovenia vylúčiť s výnimkou okrem tam citovaných ustanovení aj s výnimkou ustanovení § 387 až § 408, teda ustanovení upravujúcich premlčanie. Charakter týchto ustanovení je kogentný.

Podľa § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka, pri práve na plnenie záväzku plynie premlčacia doba odo dňa, keď sa mal záväzok splniť alebo sa malo začať s jeho plnením (doba splatnosti). Ak obsah záväzku spočíva v povinnosti nepretržite vykonávať určitú činnosť, zdržať sa určitej činnosti alebo niečo strpieť, začína premlčacia doba plynúť od porušenia tejto povinnosti.

Podľa § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka, bez ohľadu na iné ustanovenia tohto zákona sa skončí premlčacia doba najneskôr po uplynutí 10 rokov odo dňa, keď začala po prvý raz plynúť. Námietku premlčania však nemožno uplatniť v súdnom alebo rozhodcovskom konaní, ktoré sa začalo pred uplynutím tejto doby.

Z obsahu spisu je zrejmé, že v predmetnom prípade došlo zo strany prvostupňového aj odvolacieho súdu k nesprávnemu posúdeniu predovšetkým otázky premlčania. Otázkou premlčania uplatneného nároku sa musí súd zaoberať na námietku vždy ako otázkou primárnou, a až následne posudzovať žalobcom uplatnený nárok meritórne. Podľa

predložených písomností, konkrétne z dohody o splátkach uzatvorenej účastníkmi dňa 26. 02. 1999 vyplýva, že záväzok žalobcu sa mal splniť najneskôr 02. 03. 2004. Nemohla preto premlčacia doba plynúť skôr, než sa záväzok stal splatným, t. j. 02. 03. 2004. Až od tejto doby mohla začať plynúť premlčacia lehota v zmysle § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka. Treba súhlasiť s názorom generálneho prokurátora, že dohodu o splátkach je možné považovať za prehlásenie o predĺžení premlčacej doby, ako to má na mysli ustanovenie § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedené, žalobou uplatnené právo nie je premlčané, a keďže žalovaný uplatnil námietku premlčania pred uplynutím premlčacej doby, nebol žiadny dôvod, aby k nej súdy prihliadli. Okrem nesprávneho právneho posúdenia premlčania uplatneného práva, súdy nesprávne posúdili aj otázku zániku záväzku odpustením. Z obsahu dohody o odpustení dlhu zo dňa 26. 02. 1999 konkrétne zo znenia článku II a článku III dohody vyplýva, že odpustenie dlhu ku dňu 02. 03. 2004 bolo podmienené tým, že k odpusteniu dlhu dôjde iba za podmienky, že do tohto obdobia, t. j. do 02. 03. 2004 nebude pohľadávka veriteľa vyriešená, a to napríklad postúpením alebo iným riešením záväzkovo-právneho vzťahu. V danom prípade došlo dňa 27. 01. 2004 k postúpeniu pohľadávky z obchodnej spoločnosti S. na obchodnú spoločnosť A., ktorá následne podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka súhlasila s tým, aby postupca postúpenú pohľadávku vymáhal vo svojom mene. Nemohlo preto dôjsť k zániku záväzku žalovaného voči žalobcovi odpustením dlhu. V danej veci mohol platne odpustiť dlh iba veriteľ, ktorým sa stala postúpením pohľadávky spoločnosť A.. Zániku záväzku okrem už uvedeného zabránilo aj podanie žaloby na súde, teda nastala v dohode dohodnutá podmienka označená ako iné riešenie záväzkovo-právneho vzťahu, čo bráni zániku záväzku odpustením.

Podľa § 243i ods. 2 O. s. p., v konaní o mimoriadnom dovolaní platia primerane ustanovenia o konaní na dovolacom súde (§ 242 až § 243c), ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 243b ods. 1 O. s. p., dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, inak napadnuté rozhodnutie zruší.

Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Ak má aj rozhodnutie súdu prvého stupňa vady, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu, zruší dovolací súd aj toto rozhodnutie a vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prípadne postúpi vec orgánu, do ktorého

právomoci patrí. V zmysle tohto ustanovenia dovolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O prípadných trovách dovolacieho konania rozhodne súd v novom rozhodnutí o veci samej.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. augusta 2008

**JUDr. Margita Fridová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Silvia Važanová